

תקציר

מפות הבית: ייצוגים של זהות בספרות פלסטינאית-אמריקאית

נושא התזה הוא ספרות פלסטינאית-אמריקאית בת זמננו המהווה חלק מספרות ערבית-אמריקאית וספרות אתנית אמריקאית, והמהווה גם קטגוריה ייחודית של ספרות אשר נכתבה על ידי דור ראשון ודור שני של מהגרים פלסטינאים-אמריקאים. התזה חוקרת ייצוגי זהות בהסתמך על מושגים ממדעי התרבות והחברה, בעיקר גזע, אוריינטליזם, תפוצות והמוטיב של מנהגים קולניריים. התזה מאמצת גישה טרנס-לאומית לניתוח הספרות, מכיוון שקטעי הספרות מפעילים אסטרטגיות אומנותיות החוצות מיקומים גיאוגרפיים. התזה מהווה חידוש בחקר הספרות הפלסטינאית-אמריקאית מכיוון שמחקר שנעשה עד כה בתחום הזהות עוסק בעיקר בערבים-אמריקאים כקבוצה פאן-אתנית או בפלסטינאים מנקודת מבט גלובאלית ולא כספרות פלסטינאית-אמריקאית ייחודית. התזה מנתחת רומנים שנכתבו על ידי Naomi Jaber, סופרת ירדנית-אמריקאית עם שורשים פלסטיניים. התזה מנתחת גם סיפורים קצרים שנכתבו על ידי Naomi Shihab Nye ו-Suhair Hammad. Randa Jarrar, Ibrahim Fawal, Ibtisam Barakat, Susan Abulhawa, Shihab Nye ו-Diana Abu

הטרנס-לאומיות תפסה מקום מרכזי בחקר ספרות של מהגרים. מהגרים המתיישבים בארצות הברית ממשיכים לנוע בין נקודת המוצא לנקודת ההגעה ובכך מעשירים את סצנת התרבות בארצות הברית ומשפיעים על ארץ מולדתם באמצעות חשיפתם לתרבות האמריקאית. תנועה זו, כפי שתיארה שלי פישר פישקין, "יוצרת קשרים משפחתיים, תרבותיים, לשוניים וכלכליים על פני גבולות לאומיים". טרנס-לאומנות מהווה בסיס לניתוח לאורך התזה ומגלה כיצד קשרים רב-מקומיים מסבכים ייצוגים של זהות בספרות מהגרים דרך ארבע קטגוריות המחקר שצוינו לעיל. התזה מגלה גם כיצד חלק מקטעי הספרות מציגים את הזהות הפלסטינאית באופן רומנטי תוך אידאליזציה של פטריארכיה, וגם מספקים תיאורים אחידים של המזרח והמערב. ברוב קטעי הספרות החוויה הפלסטינאית הקולקטיבית משחקת תפקיד מרכזי בחייהם של פלסטינאים-אמריקאים, אך עם זאת, חשיפתם לתרבות אמריקאית מאפשרת להם לראות את העולם בתוך ארצות הברית ומחוצה לה דרך נקודת מבט אמריקאית.

הפרק הראשון בתזה בוחן ייצוגים של זהות דרך נקודת מבט הגזע ומראה כיצד המפגש של פלסטינאים-אמריקאים עם המודל הגזעי הבינארי בארה"ב מוביל אותם, למרות סיווגם החוקי כלבנים, להזדהות עם קבוצות אתניות שונות, במיוחד אפריקאים-אמריקאים, דבר אשר מאפשר להם לחוות

נראות לאור תחושתם שסיווגם כלבנים הופך אותם לבלתי נראים. הפרק השני דן באוריינטליזם ונשען על תורת האוריינטליזם של אדוארד סעיד ומגיע למסקנה כי הסופרים מפרקים את הדמות של הערבי כפי שמשקפת מתיאורים אוריינטליסטים ותוך כדי כך משתמשים במה שחוקרים מתארים כאוריינטליזם הפוך או אוקסידנטליזם. הפרק השלישי עוסק בפלסטינאים-אמריקאים כקבוצה שגרה בתפוצות רחוק מארץ מולדת שחדלה להתקיים. היותם של הפלסטינאים בתפוצות יוצר מתח בין זהותם האמריקאית וזהותם הפלסטינאית דבר אשר מעורר אצלם רצון ליצור מולדת דמיונית בארה"ב על ידי האחזות בקבועים שהם יוצרים דרך המוכר. הפרק מראה גם כיצד חזרה לארץ המולדת, בין אם היא אמיתית ובין אם היא דמיונית, משחקת תפקיד מרכזי בחייהם של הפלסטינאים בתפוצות. הפרק האחרון מנתח ייצוגים של זהות באמצעות מנהגים קולינריים, מוטיב אשר מופיע בחלק גדול מהיצירות ומזמין גישה טרנס-לאומית לניתוח היצירות הספרותיות. הפרק מאיר דרך סצנות האוכל כיצד פלסטינאים-אמריקאים אינם רואים את עצמם כלבנים בנוף הגזעי. יתרה מזאת, הפרק מציג את ההשפעה הגלובלית של הקפיטליזם האמריקאי באמצעות מנהגים קולינריים וכיצד הוא מעצב את זהותם של המהגרים החיים בארצות הברית. הפרק מדגים כי אוכל ושפה, ששניהם קשורים לפה, הם מרכיבים חזקים של זהות. לבסוף, תיאורים של אוכל ביצירות אלה מבטאים את הטראומה הנובעת מחיים בתפוצות רחוק מארץ המולדת ומדגישים את השפעתו של הסכסוך הישראלי-פלסטינאי על התפתחות הזהות הפלסטינאית במקומות שאיתם הם באים במגע.